

Fair Statsborgerskab!

<https://fair-statsborgerskab.dk/>

info@fair-statsborgerskab.dk

Udlændinge- og Integrationsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

indfoedsret@uim.dk / anfa@uim.dk

December 2024

Uopfordret hørings svar vedrørende forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret (Ændring af erklæringsadgangen for nordiske statsborgere, ændring af reglerne vedrørende fortabelse af dansk statsborgerskab og ændring af gebyret, der betales ved indgivelse af ansøgning om dansk statsborgerskab ved naturalisation).

Vi ønsker at fremhæve væsentlige udfordringer og uhensigtsmæssigheder i forslaget, særligt vedrørende gebyret, sagsbehandlingspraksis og Danmarks internationale forpligtelser.

ad 2.4. Forhøjelse af gebyret, der betales ved indgivelse af en ansøgning om dansk statsborgerskab ved naturalisation

Ministeriet vurderer "at den foreslåede forhøjelse af gebyret ikke fører til, at udlændinge i praksis afskæres fra at ansøge om dansk statsborgerskab". Vi savner en redegørelse, hvilke faktuelle oplysninger der ligger til grund for denne vurdering.

Vi hører i vores daglige rådgivning ofte, at gebyret udgør en betydelig barriere, især for de unge mennesker, som er født og opvokset i Danmark. Særligt taget de samlede omkostninger for en ansøgning om dansk statsborgerskab i betragtning: gebyret for permanent opholdstilladelse, gebyret for indfødsretsprøven, for nogle ansøgere yderligere et gebyr for en sprogprøve, og til sidst gebyret for selve ansøgningen. Forhøjelsen kan derfor udgøre en uforholdsmæssig stor økonomisk byrde, især for unge mennesker og økonomisk udsatte grupper. Se også vores særskilte bemærkninger under punkt 2.6 om unge ansøgere.

ad 2.5. Gebyr ved gentagne ansøgninger om dansk statsborgerskab ved naturalisation

Ifølge nuværende praksis stopper sagsbehandlingen, så snart der findes én grund til at give afslag. Ansøgerne modtager derfor ikke et samlet overblik over, hvilke betingelser de ikke opfylder. I et standard afslagsbrev står følgende: *“Udlændinge- og Integrationsministeriet har ikke undersøgt, om du på nuværende tidspunkt opfylder de øvrige betingelser for at opnå dansk statsborgerskab.”*

Et eksempel for problemstillingen med nuværende sagsbehandlingspraksis:

En ansøger, der mangler at opfylde tre betingelser for at kunne opnå statsborgerskab, får afslag baseret på én af disse. Ved første gratis genansøgning afslås sagen på grund af en anden betingelse. Ved anden genansøgning betaler ansøgeren 3.000 kr. og får afslag på grund af en tredje betingelse. Samlet set har ansøgeren betalt 9.000 kr., før vedkommende får et samlet overblik. Hvis ansøgeren herefter opfylder kravene, vil en yderligere ansøgning bringe de samlede gebyrer op på 12.000 kr.

Vi foreslår, at gebyr for genansøgninger først opkræves, når ministeriet har givet en fyldestgørende redegørelse for ansøgerens status i forhold til samtlige betingelser.

Ministeriet nævner under punkt 2.5.2 følgende: “Der kan være tilfælde, hvor der i forbindelse med en genansøgning, der er omfattet af gebyr, er tale om, at ministeriet i stedet skal genoptage en tidligere afgjort sag. Der kan eksempelvis være tale om, at der fremkommer nye retlige forhold, dvs. en væsentlig ændring af retsgrundlaget med tilbagevirkende kraft, eller at der foreligger ikke uvæsentlige sagsbehandlingsfejl i forhold til Udlændinge- og Integrationsministeriets oprindelige afgørelse. I en sådan situation, vil Udlændinge- og Integrationsministeriet tilbagebetale genansøgnings- gebyret, idet genansøgningen i stedet betragtes som en genoptagelse, der ikke er gebyrpålagt.”

Her bemærker vi, at der i tidligere sager ikke nødvendigvis bliver indrømmet, at der foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, men at ministeriet blot har sendt en ny afgørelse.

Vi foreslår, at det præciseres i lovforslagets forarbejde og i bemærkningerne, hvordan ansøgere informeres om afgørelsen af en gebyrfri genoptagelse, og hvem der træffer beslutningen herom.

ad 2.6. Gebyr for unge født eller opvokset i Danmark

Ministeriet henviser til Danmarks forpligtelser under Europarådets konvention om statsborgerskab (EKS) artikel 6, stk. 4, litra e og f, men implementeringen er utilstrækkelig. Ministeriet mener, at "Dette er allerede afspejlet i den nugældende cirkulæreskrivelse nr. 9461 af 17. juni 2021, der udmønter indfødsrets aftalen fra 2021, hvor der er et lempet opholdskrav for visse unge."

Cirkulæreskrivelsens § 10 om opholdskrav for unge under 15 år er ikke tilstrækkelig til at opfylde konventionens krav, da den ikke kan betragtes isoleret. Eksempelvis vil kravet om at have haft permanent ophold i 1 til 2 år, samt kravet om beskæftigelse, hvor dem, der indrejste som børn under 8 år, ville komme i betragtning til den særlige dispensationsordning for unge under 22 år, alligevel gælde for disse ansøgere.

At skulle "betale et lavere gebyr end det almindelige gebyr", er ikke en reel lempelse, da gebyret for de unge bare bliver bibeholdt på nuværende niveau.

Endvidere beskrives i punkt 2.6.2 følgende: "Det foreslås, at persongruppen afgrænses til personer, der er fyldt 18 år, og som er født i Danmark eller indrejst før det fyldte 8. år, og som har ansøgt om dansk statsborgerskab, før de fylder 25 år."

Vi mener, at denne afgrænsning er tvivlsom i henhold til konventionens artikel 6 stk 4 litra F. EKS forudsætter, at der skal ske lempelser, der tilgodeser hele persongruppen af unge opvokset i Danmark, jf. den forklarende rapport til EKS artikel 6, stk. 4, 169 som beskrevet i afsnit 5.4.1. Forpligtelsen efter EKS artikel 6, stk. 4, er således ikke opfyldt, før der sker en lettelse af adgangen til statsborgerskab for alle personer, der er født og/eller opvokset i Danmark.

Vi anbefaler, at gebyrer for unge ansøgere nedsættes markant. Endvidere bør kravene for unge født og opvokset i Danmark lempes, så de reelt opfylder Danmarks internationale forpligtelser.

ad 2.7. Årlig regulering med satsreguleringsprocenten af gebyrer på indfødsretsområdet

Vi kan følge logikken i en årlig regulering af gebyrerne, for at skabe "ensartethed på udlændingeområdet, men *vi anbefaler et loft over gebyrstigninger, så årlige reguleringer med satsreguleringsprocenten ikke resulterer i en uforholdsmæssig økonomisk byrde for ansøgere.*

Derudover ønsker vi at gøre opmærksom på, at der med henblik på cirkulæreskrivelsen om naturalisation aldrig har fundet en regulering af minimumsgrænsen for bødetakster sted, som fulgte den markante bødetakststigning på 20% i 2022. Dette gælder både for beløbene i retningslinjer om karenperioder i Cirkulærets bilag 2 og for bødebødbeløbenes størrelse i Cirkulærets §19.

Hvis man ønsker en regulering af gebyrer med satsreguleringsprocenten, anbefaler vi ligeledes en regulering af bødernes beløb, der har indflydelse for en evt. karenstid og en mulighed for forelæggelse af en sag for indfødsretsudvalget med henblik på en evt. dispensation.

Generelle bemærkninger

Lovforslaget samler fire meget forskellige emner, hvilket vil gøre det vanskeligt at tage stilling til forslaget som helhed. *Vi foreslår, at de enkelte dele behandles separat, så der kan stemmes om dem hver for sig.*

Behov for en overordnet reform

Vi opfordrer til en helhedsorienteret reform af indfødsretsområdet. Fair Statsborgerskab støtter den tidligere anbefaling fra Institut for Menneskerettigheder om at nedsætte en indfødsretskommission. Dette vil sikre en samlet gennemgang af lovgivningen og en mere retfærdig og transparent proces.

Indfødsretsaftaler bliver indgået bag lukkede døre, ene og alene drevet af politiske motiver, og uden at inddrage eksperter eller forskningsbaserede fakta. Yderligere forhandlinger om aftalen er i gang, så der kan forventes flere ændringer af indfødsretsloven i løbet af det kommende år. Eller der vil kunne komme betydelige ændringer af kravene, som udformes i en ny cirkulæreskrivelse om naturalisation. I denne proces vil der ikke være offentlige høringer.

I 2021 så vi, at cirkulæreskrivelsen af 6. maj 2021 efter massiv kritik efter offentliggørelsen blev ændret igen efter kun lidt over en måned, hvilket resulterede i cirkulæreskrivelsen af 17. juni 2021. Dette medførte betydelige ændringer, særligt for unge mennesker født og opvokset i Danmark.

Vi mener, at det er dybt kritisabelt, at disse ændringer ikke kommer i høring. Derfor burde reglerne i størst mulig omfang skrives ind i den generelle lov om dansk indfødsret, der kan imødekomme GL44 med en generel lovgivning, men samtidigt sikre en ordentlig lovgivningsproces. Og vi håber, at de ansvarlige politikere og embedsmænd på Slotsholmen er lydhøre og åbne overfor de indkomne høringssvar.

Med venlig hilsen

på vegne af en enig, samlet bestyrelse

Arif Salam

Formand for Bestyrelsen